

De ruilverkaveling Willebringen is een lang en vermoeiend proces geweest. Van plannen tot uiteindelijke realisering, met Natuurpunt Velpe-Mene als pleitbezorger en bewaker opdat naast de ingrepen voor de landbouw – vergrote percelen en (nieuwe) ‘verbeterde’ landbouwwegen – er ook bijkomende natuur en bufferstroken kwamen. Een lang proces waarbij we als Natuurpunt steeds opnieuw het verschil konden en moesten maken. Want niets is gemakkelijker dan natuur tekenen op een plan – iedereen herinnert zich ongetwijfeld nog de Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplannen met mooie kleurtjes die dikwijls veel geblaas en weinig wol opleverden – en niets is moeilijker dan dit dan ook in de praktijk realiseren. Bijna onmogelijk tot het gebeurt door dagelijks te investeren in dit proces en in overleg, en te zoeken naar samenwerking met het team van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de projectcoördinator van de ruilverkaveling.

Orchideeënrijke moerassige graslanden, moeras- en veenontwikkeling, droge kalkgraslanden, kalktufbronnen, bijkomende bossen...

Na vele hindernissen en ups en downs staan we zover. Natuur op papier van een structuurplan is beheerde natuur in de praktijk geworden: meer dan 100 ha bijkomende natuur konden dit najaar in gebruik genomen worden en dit gespreid over een reeks gebieden:

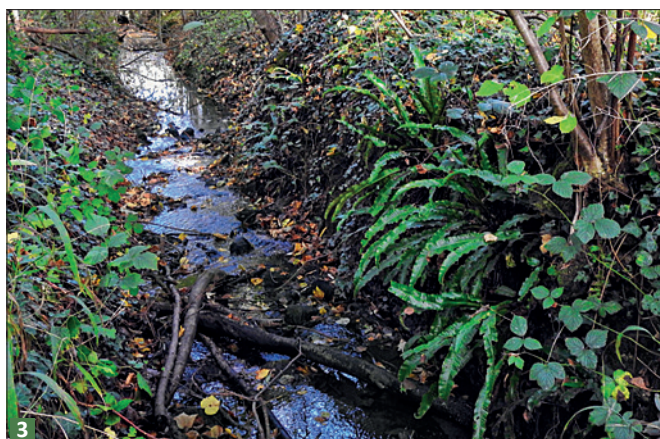
- Hazenberg-Velpevallei-Molensteen in Opvelp-Bierbeek. Uitbreiding van 8 ha tot 19 ha.
- Uitbouw van het complex Snoekengracht in Verrijk-Boutersem met de vallei van de Grote Vondelbeek en de

Kop van Koutenveld. In 2025 viert de Snoekengracht haar 50ste verjaardag en kunnen we bij die gelegenheid ook de grootste uitbreiding in één keer van niet minder dan 21,53 ha voorstellen. Terzelfdertijd zullen we een project van vernatting en veenontwikkeling in de vallei van de Grote Vondelbeek kunnen tonen. Veen dat tevens de beste koolstofopslag vormt. Uitbreiding van 38,47 ha tot 60 ha.

- Versterking Terrassenlandschap in Kumtich met kalkhoudende Brusseliaanzanden waar de orchideeën hondskruid en bijenorchis bloeien. Uitbreiding van 5,25 ha tot 11,05 ha.

1. ■ Vroente met zicht op de gradiënt met het Pertseveld. Vernatting in de vallei van de Mene. Robuuste valleien bieden kansen voor biodiversiteit en als klimaatbuffer.
2. ■ Molensteen in Opvelp maakt deel uit van Vlaams Ecologisch Netwerk. Natte natuur krijgt hier versterking
3. ■ Meldertbos krijgt uitbreiding met kalkmoeras "Keulen". Foto Ernst Gülcher
4. ■ Omgeving Wijttebroek: uittredend ijzerrijk kwelwater, hoge potentie voor natuurontwikkeling.

5. ■ Zegelberg met dagzomende Gobertange. Kansen voor natuurontwikkeling zoals in Hoegaards Rosdel op marginale gronden voor landbouw.
6. ■ Terrassenlandschap Kumtich: najaarsaspect van natuurontwikkelingsgraslanden met wilde peen, marjolein enz.
7. ■ Jordaanvallei: Vernatting in een robuuste vallei. Op achtergrond bos met kalktuf.

5

- Uitbreiding van het uniek orchideeënrijk kalkmoeras in het Aardgat van een klein natuurgebied tot een robuuste eenheid van 13,7 ha en dit aan de poorten van de stad Tienen. Uitbreiding van 7 ha tot 13,7 ha.
- Een nieuw complex Zegelberg met Gobertange- en rolkeienontsluiting en aansluitend het moeras met sterk ijzerhoudend kwel. In het Wijttebroek zijn reeds enkele percelen in beheer (1,8 ha). Ook hier zal op een reeks percelen aan bosuitbreiding gedaan worden. Nieuw complex van 20,60 ha.
- Versterking van het Mene-Jordaancomplex met de ontbrekende enclaves in de vallei en de beide hellende flanken met Gobertange-ontsluiting van het Groot en Klein Pertseveld (Hoksem) die binnen enkele jaren de orchideeënrijkdom van de kalkrijke graslanden van het Hoegaardse Rosdel naar de kroon zullen steken. In de uitbreiding komen ook een reeks kalktufbronnen voor. Dit zijn in de Habitatrichtlijn prioritaire Habitats. Uitbreiding met 29 ha tot 136 ha.
- Uitbreiding Willebringenbos met percelen die aanmerking komen voor bijkomende bebossing. 2,5 ha bijkomende bebossing.
- Uitbreiding Meldertbos met het kalkmoeras "Keulen" en het brongebied van de Mene waar tot kort nog kalkminnende soorten als kleine valeriaan voorkwamen. Uitbreiding met 4,5 ha.

In totaal gaat om een oppervlakte van iets meer dan 100 ha bijkomende natuur en natuurontwikkeling op zeer potentierijke bodems van bv. kalkhoudende Brusseliaanzanden of op

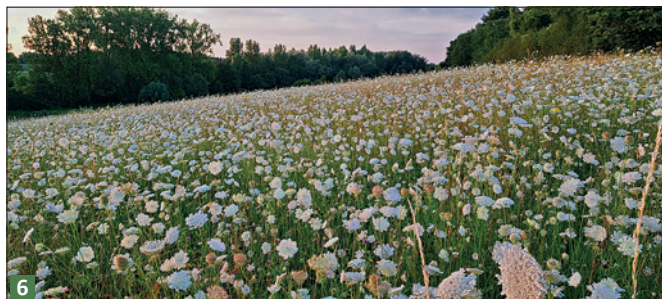
ontsluitingen van Gobertange (en kalkzandsteen). Het geheel van de beheerde oppervlakte natuurgebied binnen de ruilverkaveling gaat hierdoor naar 100 ha. Buiten de ontwikkeling van natte natuur in de vallei en soortenrijk en structuurrijk grasland, zal er ook een 25 ha bos bijkomen waar nu nog geen bos is. Hier zetten we dus de zo noodzakelijke uitbreiding van natte natuur en bos om in realiteit, naast de ontwikkeling van een reeks habitatwaardige habitats op de flanken en de bescherming van prioritaire habitats zoals de kalktufbronnen.

Het belang van deze natuuruitbreiding is verrijkend, niet alleen voor de biodiversiteit maar ook voor waterbeheer en klimaatbuffering

Zo was de 11^e Demerdag dit jaar gewijd aan De Velpe (zie p. 14). Daar werd geïllustreerd wat de uitbouw van natuurgebieden in de vallei van De Velpe betekent voor integraal waterbeheer en klimaatbuffering. De ontwikkelingen in o.a. Hazenberg-Molensteen in Opvelp en de Snoekengracht in Verrijck kregen aandacht omwille van hun rol in de brongerichte en bovenstroomse aanpak van het waterprobleem: vertraagde waterafvoer, verhoogde infiltratie, herstel van vaste begroeiing op de erosiegevoelige percelen, het herstel van natte natuur en de vallei.

Een enorme restfinanciering

Deze toebedeling van meer dan 100 ha bijkomende natuur betekent ook een omvangrijke investering waardoor de restfinanciering voor de afdeling oploopt tot € 750 000. Dit is het bedrag dat overblijft na de inname van de aankoopsubsidie op deze verwerving. Het is een enorm bedrag waarvoor we een meerjarenfinanciering zullen opzetten en vooral hopen dat onze donateurs en onze leden deze inspanning sterk (financieel) zullen steunen. We rekenen er op dat ook elk van beheerteams en kernen van Natuurpunt Velpe-Mene zich inzet om mee deze fondsen te werven.

6

7

Help het project '100 ha bijkomende natuur in RVK Willebringen' bij de reservaatcomplexen Hazenberg-Molensteen, Snoekengracht-Kop Kautemveld, Terrassenlandschap Kuntich, Aardgat Tienen, Zegelberg-Wijttebroek, Mene-Jordaan en Willebringenbos, Meldertbos met Keulen en brongebieden van de Mene. Doe een storting op de rekening BE56 2930 2120 7588 van NP Beheer te Mechelen met vermelding 'Project 3997 Velpe-Mene'. Voor giften vanaf € 40 krijg je een fiscaal attest Voor 2024 geldt een fiscale aftrekbaarheid van 45% voor giften vanaf € 40. Dit betekent dat een gift van € 40 na fiscale aftrek je maar € 22 kost of een gift van € 100 je maar € 55 kost.